

Alaseminaarien ohjelma – Valtakunnalliset lastensuojelupäivät® 5.-6.10.2021

Alaseminaarit tiistai 5.10.

PAVILJONGISSA KLO 13.00–14.30

Nämä alaseminaarit ovat valittavissa vain paikan päällä osallistuville.

1. Lapsen kohtaama väkivalta – kuinka voin puuttua ja auttaa? (Wilhelm-sali)

Alaseminaarissa lähestytään lasten kohtaamaa väkivaltaa sen erilaisten ilmentymien kautta. Puheenvuoroissa pohditaan, kuinka ammattilainen voi tunnistaa ja puuttua väkivaltaan sekä auttaa lasta ja perhettä. Alaseminaarissa tarkastellaan asiaa nuorten kohtaaman seksuaalisen väkivallan ja nuorten väkivaltafoorumien terveisten näkökulmasta. Lisäksi kerrotaan Barnahus-pilotista, jossa kehitetään lapsiystävällistä lapseen kohdistuvan väkivaltaepäilyn selvittämisen prosessia sekä kuullaan avopalveluissa toteutettavasta yksilötyöstä lapsen kanssa.

- **Netta Puustinen**, suunnittelija ja asiakastyönohjaaja, Nuorten Exit
- **Onni Westlund**, asiantuntija, Pesäpuu ry
- **Marjo Alatalo**, projektipäällikkö, ja **Raija Kuronen**, projektiasiantuntija ja sosiaalityöntekijä YTM, Helsingin kaupunki
- **Tiina Muukkonen**, kehittämisspäällikkö, Ensi- ja turvakotien liitto

2. Valvonta on ainoa keino taata lastensuojelun laatua (Wivi-sali)

Miten lastensuojelun palveluja tulee valvoa? Kenen vastuulla valvonta on? Millaista on hyvä omavalvonta? Tule mukaan pohtimaan lastensuojelun laadun valvonnan elementtejä ja eri toimijoiden rooleja sen takaamisessa. Keskustelemassa mukana kunnan valvontaedustus, lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä, laillisuusvalvoja sekä palveluntuottajan näkökulmasta SOS-Lapsikylä.

- **Pia Gripenberg**, projektiasiantuntija, Helsingin kaupunki
- **Tiina Rihti**, kehittämispäällikkö, sijaishuolto, ja **Johanna Hedman**, kehittämispäällikkö, laatu, SOS-Lapsikylä
- **Marisa Liesimaa**, johtava sosiaalityöntekijä, Helsingin kaupunki
- **Eveliina Ikonen**, SOS-kehittäjänuori
- SOS-Kehittäjänuorten kommenttivideot

3. Olen etänä (Elsi-sali)

Alaseminaari käynnistyy lyhyellä katsauksella väestötietoihin, joihin ei viime vuosikymmenen alhaisen syntyvyyden takia tarvitse lisätä dramatiikkaa. Pääsisältö koostuu kolmesta akvaariokeskusteluista, joissa käsitellään harvaan asuttujen alueiden nuorten tilannetta koulutuksen, vapaa-ajan ja vertaisryhmien (romantiikkaa unohtamatta!) ja tulevaisuudensuunnitelmien näkökulmista. Keskusteluun kutsutaan nuoria sekä entisiä nuoria maalta ja kaupungista.

Onko nuorten paikka maalla, kaupungissa – vai sekä että? Tule mukaan keskustelemaan!

- **Päivi Armila**, YT, yliopistonlehtori, Itä-Suomen yliopisto
- **Petri Paju**, YT, hankepäällikkö, Lastensuojelun Keskusliitto
- **Ira Custódio**, erityisasiantuntija, Lastensuojelun Keskusliitto

4. Sateenkaarinuoret lastensuojelussa – keinoja sensitiiviseen kohtaamiseen (Alvar-sali)

Tule tutustumaan tuoreimpaan tutkimustietoon seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien lasten ja nuorten hyvinvoinnin haasteista sekä ja oppimaan normitietoisin ja sensitiivisen kohtaamisen työkaluja. Alaseminaarissa kuullaan myös sijaishuollossa olevilta sateenkaarinuorilta etätyöpajassa kerättyjä kokemuksia ja toiveita. Sisältö sopii asiakastyötä tekeville ja muissa lastensuojelun tehtävissä työskenteleville.

- **Teija Ryhtä**, nuorisotyön osallisuuden asiantuntija, Seta ry
- **Mira Nurmi**, asiantuntija, nuorten osallisuus ja kokemusasiantuntijuus, Pesäpuu ry
- **Fanny Nortamo**, kokemusasiantuntija

5. Unelmien perhekeskus (Wolmar-sali)

Unelmien perhekeskus

... on paikka, jonne kaikki perheet ovat tervetulleita niin iloineen kuin suruineen ja murheineen.

... on paikka, jossa perheiden palvelut ja tuki ovat saatavilla helposti ja ne löytyvät ”saman katon alta”, vaikka olisivatkin fyysisesti eri paikoissa.

... on paikka, jossa perheet ovat aidosti keskiössä.

... ei synny yksin, vaan siihen tarvitaan yhdessä tekemistä ja aitoa kumppanuutta eri toimijoiden välille

Pelkkää sanahelinää vai todellisuutta? Tule kuulemaan ja keskustelemaan, millaisia askelia Keski-Suomessa on otettu perhekeskusten kehittämiseksi ja rakentamiseksi. Keskustelua rakenteista mutta ennen kaikkea yhteistyöstä ja toimintakulttuurista: mikä on perhekeskuksen lisäarvo, miten yhteistä työtä rakennetaan?

- Aiheesta keskustelemassa asiantuntijoita Perheet keskiöön -hankkeesta, Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta, Keski-Suomen sote-uudistus hankkeesta ja Jyväskylän kaupungilta.

6. Vierailukohde: Nuorten talo (Asemakatu 4)

Nuorten talo on Jyväskylän vastaus palveluiden sirpaleisuuteen. Talo kokoaa yhteen 13–29-vuotiaiden palveluja monialaisesti. Samasta paikasta löytää mm. nuorisotyön, päihde- ja mielenterveyspalvelujen sekä sosiaalityön palveluja. Olipa asia pieni tai suuri, Nuorten talosta löytyy tietoa, neuvontaa ja apua. Tervetuloa tutustumaan monialaiseen työhön ja sen tekijöihin!

Siirtyminen: Nuorten talo sijaitsee kävelymatkan päässä Jyväskylän Paviljongista. Jos haluat kävellä yhdessä muun porukan kanssa, tapaaminen Solo Sokos Hotel Paviljongin edessä klo 12.45.

WEBINAAREINA KLO 13.00–14.30

Nämä alaseminaarit ovat valittavissa vain webinaariosallistujille.

7. Lapsen kohtaama väkivalta – kuinka voin puuttua ja auttaa?

Alaseminaarissa lähestytään lasten kohtaamaa väkivaltaa sen erilaisten ilmentymien kautta. Puheenvuoroissa pohditaan, kuinka ammattilainen voi tunnistaa ja puuttua väkivaltaan sekä auttaa lasta ja perhettä. Alaseminaarissa tarkastellaan asiaa nuorten kohtaaman seksuaalisen väkivallan ja nuorten väkivaltafoorumien terveisten näkökulmasta. Lisäksi kerrotaan Barnahus-pilotista, jossa kehitetään lapsiystävällistä lapseen kohdistuvan väkivaltaepäilyn selvittämisen prosessia sekä kuullaan avopalveluissa toteutettavasta yksilötyöstä lapsen kanssa.

- **Netta Puustinen**, suunnittelija ja asiakastyönohjaaja, Nuorten Exit
- **Onni Westlund**, asiantuntija, Pesäpuu ry
- **Marjo Alatalo**, projektipäällikkö, ja **Raija Kuronen**, projektiasiantuntija ja sosiaalityöntekijä YTM, Helsingin kaupunki
- **Tiina Muukkonen**, kehittämisspäällikkö, Ensi- ja turvakotien liitto

8. Kokemustiedon hyödyntäminen lastensuojelun kehittämisessä

a) Kokemuskumppanit: kokemustieto osaksi lastensuojelupalveluja

Kokemuskumppanuus – uhka vai mahdollisuus? Koulutetut kokemuskumppanit pohtivat puheenvuorossaan uudenlaisia tapoja yhteistyöhön kokemus- ja asiantuntijatietoa hyödyntäen. Mitä hyötyä kokemustiedosta on vanhemmalle, entä työntekijälle?

- **Minna Aittala**, kokemuskumppani
- **Pia Köpsi**, kokemuskumppani

b) SOIHTU-valmennuksella siltoja perheiden ja ammattilaisten välille

SOIHTU-valmennuksella lastensuojelun organisaatiot voivat valmentaa kokemusvanhempia tukihenkilöiksi toisille vanhemmille sekä kokemusasiantuntijoiksi palveluidensa kehittämiseen. Miksi kokemusvanhempi haluaa mukaan lastensuojelun toimintaan? Miten taustaorganisaatiossa nähdään kokemusvanhemman mukaan ottamisen mahdollisuudet?

- **Kirsi Leppänen**, Satakunnan lastensuojelun kehittämissyksikkö
- **Saija Ventelä**, SOIHTU-vanhempi

c) Transition of Child Protection Services in an international and historical perspective

Huom! Osio pidetään englanniksi, esittely myös suomeksi alla.

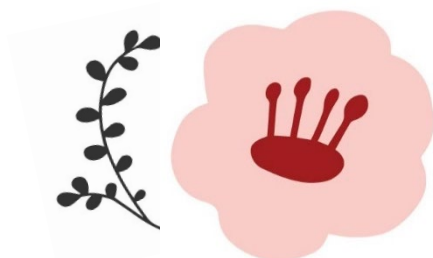
Child Protection Services are in an international and historical transitional phase, where solely professional knowledge is not able to correspond with the needs of families. Inclusion of experience based knowledge is an essential part of advancement of the Child Protection Services as a whole. In this presentation this international and historical transition is described thru its possibilities.

- **David Tobis**, Ph.D., Author, Vice President of International Parent Advocacy Network.

Esittely suomeksi: Lastensuojelupalveluiden muutosvaihe kansainvälisestä ja historiallisesta näkökulmasta

Lastensuojelupalvelut ovat kansainvälisesti ja historiallisesti tarkasteltuna muutosvaiheessa, jossa ammatillinen tieto yksinään ei pysty enää vastaamaan perheiden tarpeisiin. Lastensuojelupalveluiden kehittäminen vaatii kokemustiedon mukaan ottamista. Tässä esityksessä tätä kansainvälistä ja historiallista muutosvaihetta käsitellään sen muodostamien mahdollisuuksien kautta.

- **David Tobis**, Ph.D., kirjailija, International Parent Advocacy Network:in varapääjohtaja.

9. Tuetaan parisuhdetta ja autetaan tarvittaessa erossa

a) Korona haastaa vanhempien parisuhteita, ja parisuhteen tukeminen vaikuttaa merkittävästi koko perheen hyvinvointiin.

Perheet eivät ole kohdanneet koronapandemiaa ja sen vaikutuksia tasavertaisesta asemasta. Parisuhteen tukeminen perheiden palveluissa on tärkeää. Kun vanhempien parisuhde-, vuorovaikutus- ja tunnetaitoja vahvistetaan, siitä hyötyy koko perhe. Parisuhteiden tukemisessa järjestöjen ja kuntien välinen yhteistyö palvelunohjauksessa sekä asiantuntijuuden vaihtamisessa on merkittävässä roolissa.

- **Virve Virkki**, pari- ja perhepsykoterapeutti, Vantaan kaupunki
- **Laura Huuskonen**, asiantuntija, Parisuhdekeskus Kataja ry

b) Vanhempien ero pikkulapsiperheissä ja erityiskysymyksiä sateenkaariperheiden erotilanteissa

Vanhempien parisuhteen päättyminen ja ero voi heijastua pitkäaikaisesti vauvan tai leikki-ikäisen lapsen tulevaisuuteen. Vanhempien tulee yhdessä huolehtia siitä, että lapsi voi kiintyä heihin jo syntymästään lähtien. Sateenkaari-ihmisten erotilanteisiin voi liittyä erityiskysymyksiä kuten juridisen vanhemmuuden puuttuminen ja vanhemman identiteetin tai suuntautumisen aiheuttama hämmennys. Osuudessa esitellään Ensi- ja turvakotien liiton sekä neuvolan työntekijöille tehdyn kyselyn tuloksia vanhempien erosta pikkulapsiperheissä. Pohdimme myös neuvolan roolia erotilanteissa – sitä miten eroauttaminen nivoutuu osaksi terveydenhoitajan työtä. Osuudessa esitetään huomioita sateenkaariperheissä tapahtuvista eroista eri perheenjäsenten näkökulmista.

- **Päivi Hietanen**, Ero lapsiperheessä asiantuntija, Ensi- ja turvakotien liitto
- **Annaleena Hakala**, järjestöpäällikkö (sij.), Suomen Terveydenhoitajaliitto
- **Terhi Väisänen**, perhetyöntekijä, perhe- ja paripsykoterapeutti, Perhesuhdekeskus, Sateenkaariperheet

10. Lasten ja nuorten verkkoauttaminen

Mitä lapsille ja nuorille kuuluu koronakriisin keskellä ja jälkimainingeissa verkon tukipalveluiden näkökulmasta? Apuu- ja Sekasin-chatit sekä Sekasin Gaming tavoittavat näköalapaikalta lasten ja nuorten huolet ja murheet. Mitä heille kuuluu? Miten palvelut onnistuvat tukemaan nuoria? Millaista työtä verkossa tulisi tehdä? Mitä osaamista verkkopalveluita tarjoavilla tulisi olla?

Keskustelemassa ja alustamassa aiheesta:

- **Mikko Meriläinen**, tutkijatohtori, Tampereen yliopisto
- **Katri Ylönen**, YTL
- **Satu Raappana**, toiminnanjohtaja, Sekasin Kollektiivi, MIELI Suomen Mielenterveys ry
- **Johanna Virtanen**, Apuu-chatin projektipäällikkö, SOS-Lapsikylä, Sekasin Kollektiivi
- **Leena Suurpää**, johtaja, Nuorten turvatalot, Sekasin Kollektiivi

Alaseminaarit keskiviikko 6.10.

PAVILJONGISSA KLO 12.30–14.00

Nämä alaseminaarit ovat valittavissa vain paikan päällä osallistuville.

1. Kehittämisen oivalluksia monitoimijaisuudesta (Alvar-sali)

Lastensuojelun laadukas toteutuminen edellyttää lasten hyvinvoinnin ja arjen osalta keskeisten toimijoiden hyvää yhteistyötä ja palveluiden integraatiota. Tähän haasteeseen muovataan ratkaisuja MONNI- ja Tulevaisuuden lastensuojelu -hankkeissa sekä Helsingin lapsiperheiden palvelujen ilmiöpohjaisten palveluketjujen kautta etenevässä kehittämistyössä. Alaseminaarin dialogisessa keskustelussa kolme hanketta paljastaa, millaisia oivalluksia ja yllätyksiä monitoimijaisessa asiakastyössä, sen kehittämisessä ja palveluiden yhteensovittavassa johtamisessa on noussut esiin. MONNI-hanketta kehitettäessä tulee testattua, kuinka systemisen tiimikäsittelyn elementtejä voi hyödyntää palveluiden kehittämisen rakenteina. Etelä-Suomen ja Helsingin yhteistyössä syntyneessä Hehku-tiimissä ehkäistään lasten väliinpuotoamista integroimalla psykiatria, lastensuojelu ja nuorisotyö lasta ja perhettä tukevaksi kokonaisuudeksi. Kehitteillä on myös nuorten päihdepalveluiden ja lastensuojelun yhteiskokeiluja. Alaseminaarissa työskennellään kokeilevasti ja hyödynnetään systemisen toimintamallin rakenteita.

Esittelemässä ja keskustelemassa:

- **Jaana Leppäkorpi**, projektipäällikkö, Tulevaisuuden lastensuojelu -hanke, Etelä-Suomen yhteistoiminta-alue
- **Kristiina Ruuskanen**, projektipäällikkö MONNI-hanke, Lastensuojelun monialainen kehittäminen Kanta-Hämeessä, Pirkanmaalla ja Etelä-Pohjanmaalla
- **Marjo Alatalo**, projektipäällikkö, Helsingin kaupunki, Tulevaisuuden Sosiaali- ja terveyskeskus -hanke, lasten ja nuorten mielenterveyden ilmiöpohjainen palveluketju-projekti

2. Osallisuus ja yhdenvertaisuus? Lastensuojelun jälkihuolto ja kotoutumisen tukitoimet tarkastelussa (Elsi-sali)

Tule kuulemaan ja keskustelemaan lastensuojelun jälkihuollon ja ilman huoltajaa alaikäisenä maahan tulleiden aikuistuvien tuen ja palveluiden toteutumisesta Suomessa. Alaseminaarin lähtökohtana on nuorten osallisuus ja yhdenvertaisuus palveluissa. Aihetta tarkastellaan nuorten ja ammattilaisten silmin kansallisten tiedonkeruiden ja käytännön kehittämistyön vinkkeleistä. Toteuttajina ESR-rahoitteinen YEE-hanke ja Stea-rahoitteinen 4You-hanke.

- **Niina Weckroth**, projektikoordinaattori, THL
- **Silva Sevola**, hankekoordinaattori, SONet BOTNIA
- **Kaisa Eichorn**, koordinaattori, Diakonissalaitos
- **Jamina Jussila**, kokemustaustainen asiantuntija, Pesäpuu
- Kehittäjänuoret, 4You-hanke

3. Tietopohjainen kehittäminen lastensuojelussa (Wilhelm-sali)

a) Lapset SIB ja Nuoret SIB – kohti vaikuttavaa syrjäytymisen ehkäisyä

Lapset SIB on vaikuttavuusinvestoimisen hanke, jossa kunta maksaa vain tuloksista. Vaikuttavuutta mitataan vuoteen 2031 saakka. Jokaisella kunnalla on oma-analyysin pohjalta valittu kohderyhmä, tavoitteet sekä vaikuttavuuden mittarit. Esimerkiksi Jyväskylässä tuetaan sekä toisen asteen pudokkuusuhan alla olevia nuoria että kuudesluokkalaisia koululaisia. Miksi näihin kohderyhmiin on päädytty, ja miten vaikuttavuutta mitataan Jyväskylän kokonaisuudessa?

- **Riikka Westman**, projektipäällikkö, Lastensuojelun Keskusliitto
- **Marja-Sisko Kataikko**, hankepäällikkö, Jyväskylän kaupunki

b) Näkymätön muuttuu näkyväksi

Ensi- ja turvakotien liitossa on kehitetty asiakastyön vaikutuksia todentava mittari, joka mahdollistaa asiakkaiden kokeman hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja elämäntilanteen muutosten näkyväksi tekemisen niin palvelun aikana kuin sen jälkeenkin. Mittarin avulla kerättyä tietoa voidaan hyödyntää monin tavoin. Esityksessä kuvataan mittaria, sen käyttökokemuksia ja mahdollisuuksia sekä avataan näkökulmia kertyneen tiedon hyödyntämiseen niin asiakkaan, työntekijän kuin johtamisen ja vaikuttamistyön näkökulmasta.

- **Nina Forsström**, projektipäällikkö Ensi- ja turvakotien liitto

c) Kalliola-indeksi asiakkaan kokeman muutoksen mittarina

Kalliola-indeksi on työväline, jonka avulla voidaan mitata asiakkaan kokemaa muutosta tietyllä aikavälillä. Sen teoriapohja on ihmisoikeusperustaisessa toimintavalmiusteoriassa. Kalliola-indeksi antaa tietoa siitä, edistämmekö työssämme asiakkaan toimintavalmiuksia elää hänen itsensä valitsemaa hyvää elämää. Kalliola on kehittänyt välinettä vuodesta 2018 yhdessä asiakkaidensa kanssa ja se on otettu käyttöön kaikissa Kalliolan palveluissa, myös lastensuojelussa.

- **Sointu Möller**, palvelujohtaja, Kalliola

4. Traumaan liittyvät mielenterveysongelmat sijaishuollossa (Wivi-sali)

Sijaishuollossa asuvien lasten ja nuorten traumaan liittyvät mielenterveysongelmat ja trauman vaikutus käyttäytymiseen. Traumaterapeutin alustus teemasta ja yhteinen keskustelu, jossa lastensuojelun kokemusasiantuntijoiden lisäksi mukana traumaterapeutti ja paikallinen poliitikko. Tavoitteena on tuoda päättäjät, kokemusasiantuntijat ja käytännön lastensuojelutyötä tekevät ammattilaiset keskustelemaan aiheesta yhdessä ja luoda näin yhteistä ymmärrystä.

- **Sonja Boltz-Paananen**, sosionomi (AMK), perhepsykoterapeutti, traumapsykoterapeutti, lasten, nuorten ja aikuisten EMDR- terapeutti

- **Sanna Lintunen**, yksikönjohtaja, Harjuntien nuorisokoti
- **Aino Taipalus**, kokemusasiantuntija, Osallisuuden aika ja LSKL:n hallituksen jäsen
- **Vilma Viitasaari**, kaupunginvaltuutettu, Jyväskylän kaupunki

5. Johtamisella hyvää ja vaikuttavaa lastensuojelua (Wolmar-sali)

Lastensuojelu tarvitsee panostamista hyvään johtamiseen. Johtamisella voidaan luoda edellytyksiä vaikuttavalle lastensuojelulle ja näin tukea lapsen kannalta kestäviä ratkaisuja. Alaseminaarissa viritellään keskustelua hyvästä ja vaikuttavasta lastensuojelun johtamisesta osallistujien kanssa dialogisesti. Alustuksissa syvennytään lastensuojelun lähijohtamisen sisältöön ja merkitykseen sekä systeemiseen ajatteluun johtamisessa. Kutsumme kaikkia lastensuojelun johtamisesta kiinnostuneita yhteiseen keskusteluun!

- **Annukka Paasivirta**, erityisasiantuntija, Lastensuojelun Keskusliitto
- **Miia Pitkänen**, johtaja, Lastensuojelun Keskusliitto
- **Jukka Pyhäjoki**, erityisasiantuntija, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

6. Vierailukohde: Hovilan nuorisokoti (Hovilantie 1, bussikuljetus)

Hovilan nuorisokodin perustehtävä on tarjota laadukkaita lastensuojelun palveluita ensisijaisesti jyväskyläläisille lapsille ja heidän perheilleen sekä vastata myös sosiaalipäivystyksen ja ympäristökuntien palvelutarpeisiin. Hovilan nuorisokoti on jaettu kahteen eri osastoon, joista toinen tarjoaa vastaanottotoimintaa ja tavanomaisempaa nuorisokotihoitoa. Toinen on erityisen vahvan tuen yksikkö, jossa voidaan turvallisesti toteuttaa lastensuojelulain mukaista erityistä huolenpitoa. Molemmilla osastoilla pystytään vastaamaan lastensuojelun vaativimpien asiakkuuksien tarpeisiin.

Hovilan nuorisokodin erityisen vahvan tuen yksikkö vastaa myös sekä Jyväskylän kaupungin että ulkopaikkakuntalaisten nuorten akuutista ja lyhytaikaisesta hoidosta silloin, kun poliisiviranomaisten kriteerit säilyttää heitä eivät täyty poliisilakiperusteisesti. Tervetuloa tutustumaan Hovilan työhön ja sen tekijöihin!

Siirtyminen: Nuorisokodille on meno-paluubussikuljetus Jyväskylän Paviljongista.

- Lähtö Solo Sokos Hotel Paviljongin edestä klo 12:15 kohti Hovilan Nuorisokotia.
- Lähtö Hovilan Nuorisokodilta takaisin Jyväskylän Paviljonkiin klo 14:00.

WEBINAAREINA KLO 12.30–14.00

Nämä alaseminaarit ovat valittavissa vain webinaariosallistujille.

7. Tietopohjainen kehittäminen lastensuojelussa

a) Lapset SIB ja Nuoret SIB – kohti vaikuttavaa syrjäytymisen ehkäisyä

Lapset SIB on vaikuttavuusinvestoimisen hanke, jossa kunta maksaa vain tuloksista. Vaikuttavuutta mitataan vuoteen 2031 saakka. Jokaisella kunnalla on oma-analyysin pohjalta valittu kohderyhmä, tavoitteet sekä vaikuttavuuden mittarit. Esimerkiksi Jyväskylässä tuetaan sekä toisen asteen pudokkuusuhan alla olevia nuoria että kuudesluokkalaisia koululaisia. Miksi näihin kohderyhmiin on päädytty, ja miten vaikuttavuutta mitataan Jyväskylän kokonaisuudessa?

- **Riikka Westman**, projektipäällikkö, Lastensuojelun Keskusliitto
- **Marja-Sisko Kataikko**, hankepäällikkö, Jyväskylän kaupunki

b) Näkymätön muuttuu näkyväksi

Ensi- ja turvakotien liitossa on kehitetty asiakastyön vaikutuksia todentava mittari, joka mahdollistaa asiakkaiden kokeman hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja elämäntilanteen muutosten näkyväksi tekemisen niin palvelun aikana kuin sen jälkeenkin. Mittarin avulla kerättyä tietoa voidaan hyödyntää monin tavoin. Esityksessä kuvataan mittaria, sen käyttökokemuksia ja mahdollisuuksia sekä avataan näkökulmia kertyneen tiedon hyödyntämiseen niin asiakkaan, työntekijän kuin johtamisen ja vaikuttamistyön näkökulmasta.

- **Nina Forsström**, projektipäällikkö Ensi- ja turvakotien liitto

c) Kalliola-indeksi asiakkaan kokeman muutoksen mittarina

Kalliola-indeksi on työväline, jonka avulla voidaan mitata asiakkaan kokemaa muutosta tietyllä aikavälillä. Sen teoriapohja on ihmisoikeusperustaisessa toimintavalmiusteoriassa. Kalliola-indeksi antaa tietoa siitä, edistämmekö työssämme asiakkaan toimintavalmiuksia elää hänen itsensä valitsemaa hyvää elämää. Kalliola on kehittänyt välinettä vuodesta 2018 yhdessä asiakkaidensa kanssa ja se on otettu käyttöön kaikissa Kalliolan palveluissa, myös lastensuojelussa.

- **Sointu Möller**, palvelujohtaja, Kalliola

8. Skuuli on siistii duunii – kodin, lastensuojelun ja koulun yhdyspinoilla

Koulunkäynnin sujuminen ja kouluun kiinnittyminen ovat keskeisiä tekijöitä, jotka suojaavat lasten ja nuorten hyvinvointia.

Vanhemmille tehdyn koronan vaikutuksiin liittyvän kyselyn (Suomen Vanhempainliitto: Vanhempain Barometri 2021) tulokset nostavat esiin kouluhyvinvoinnin ja yhteistyön kehittämisen kohteita. Miten rakennetaan uudenlaisia toimintatapoja vastata niihin?

Opettajien on tärkeää tietää, mitä koulusta tehdyille lastensuojeluilmoitukselle tapahtuu sen jälkeen, kun se on vastaanotettu. Voidaanko kouluun olla sen johdosta yhteydessä ja jos voidaan niin missä tapauksessa ja miten? Kuka ilmoittaa koululle, mistä asioista mikäkin taho/henkilö vastaa, kun lapsi on sijoitettuna?

Sisukas-toiminnassa on löydetty hyviä haasteita selittäviä käytäntöjä monialaiselle yhteistyölle. Työpajassa kuullaan sijoitettujen nuorten kokemuksia ja näkemyksiä koulunkäynnistä: Millaisia jännitteitä koulussa olemiseen liittyy?

”Viisasten kerho” pohtii kuulemiensa hissipuheiden pohjalta, millaista tukea pitäisi olla tarjolla. Mitä koulussa tulisi ymmärtää lastensuojelusta?

- **Tuija Metso**, erityisasiantuntija, Suomen Vanhempainliitto
- **Minna Palmu**, projektiasiantuntija, Suomen Vanhempainliitto
- **Ira Hietanen-Tanskanen**, lakimies, OAJ
- **Hanna-Leena Niemelä** ja **Christine Väливаara**, kehittämispäälliköt, Sisukas-toiminta, Pesäpuu
- ”Viisasten kerho” dialogissa mukana erityisopettaja, opettaja, (sijais)-vanhempi, sosiaalityöntekijä, kokemusasiantuntija

9. Turvallinen sijaishuolto

a) Luodaan turvallisia elämäntarinoita

Sijaishuollossa turvallisuus rakentuu ihmissuhteissa ja lapsen arjessa. Turvallinen ilmapiiri muodostuu ymmärryksestä, empatiasta, läsnäolosta ja luottamuksesta. Monet taustatekijät vaikuttavat erilaisten konfliktien syntymiseen ja sitä kautta rajoitustoimenpiteiden käyttöön. Perhekuntoutuskeskus Lausteella on otettu käyttöön professori Len Bowersin psykiatrisille osastoille kehittämä Safewards-malli.

- **Marjo Oinonen**, palvelupäällikkö, Perhekuntoutuskeskus Lauste
- **Taina Väinölä**, vastaava ohjaaja, Perhekuntoutuskeskus Lauste

b) Välineitä sijaishuollossa kaltoinkohdeltujen auttamiseen

Esitys on käytännönläheinen kuvaus sijaishuollon aikana kaltoinkohdelluiksi joutuneiden auttamisesta. Esittelemme neljä välinettä, jotka on kehitetty Pesäpuun X-ketju-hankkeessa yhdessä

kokemusasiantuntijoiden kanssa. Oma boxi -kortit on kehitetty omaohjaajan ja Arvot meissä -korttisarja kaikkien työntekijöiden työn tueksi. Ne kirkastavat asiakastyön arvoja. Lisäksi esittelemme Vakauttamisryhmä- ja Elämäntarinaryhmämallit.

- **Johanna Barkman**, kehittämispäällikkö, Pesäpuu ry
- **Tiia Hipp**, erikoissosiaalityöntekijä, Pesäpuu ry

10. Työhyvinvointi ja palautuminen

a) Haastavat asiakastilanteet ja työntekijän hyvinvointi

Vaikeissa elämäntilanteissa elävien ja traumaa kantavien asiakkaiden kohtaaminen on työntekijälle kuormittavaa. Työssä jaksamisen näkökulmasta on tärkeää, että työntekijä tuntee keinoja, joilla henkistä kuormitusta voi purkaa ja vähentää. Esityksessä käsitellään itsetuntemuksen merkitystä, sijaistraumatisoitumisen riskejä ja erilaisia stressin säätelyn keinoja.

- **Johanna Linner Matikka**, traumainformoitu työote-kouluttaja, sosiaalityöntekijä ja väitöskirjatutkija

b) Mielen palautuminen työkuormituksesta

Työkuormituksesta palautuminen on tärkeä tapa katkaista stressin kasaantumisen kierre haastavassa työssä. Onnistunut palautuminen tukee hyvinvointia ja jaksamista niin työssä kuin sen ulkopuolellakin. Esityksessä käsitellään palautumista psykologisesta näkökulmasta ja esitellään konkreettisia, tutkimustietoon pohjautuvia keinoja palautumisen tukemiseen sekä vapaa-ajalla että tauoilla työpäivän aikana.

- **Anniina Virtanen**, tutkija, Työterveyslaitos

